

Комунальний заклад «Вінницький ліцей №21»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення педагогічної ради
від 28.08.2024 р., протокол №01

ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ 7 КЛАСУ

Розроблена на основі модельної програми
«Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи»
(інтегрований курс)

для закладів загальної середньої освіти

(автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.)

2024

ВСТУП

Навчальна програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністерства України від 30.09 2020 р. №898) з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністерства України від 21 лютого 2018 р. № 81) та положення концепції «Нова Українська школа» (2016 р.), а також модельної навчальної програми «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи» закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.). Рекомендовано Міністерства освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 04.07.2023р. №883).

1. Базові ідеї навчального курсу

В основу інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» покладено: - холістичну модель здоров'я; - сучасну концепцію проблем безпеки; - розуміння добробуту як рівня задоволення людських потреб. Холістична модель визначає здоров'я людини як стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а також здатність швидко адаптуватися до змін зовнішніх і внутрішніх умов існування. Безпека людини залежить не лише від її поведінки, а й від кількості та сили загроз, що існують у суспільстві (національної безпеки) та від безпеки всього людства і біосфери загалом (глобальна безпека). Ці чинники визначають сучасну концепцію проблем безпеки. Добробут людини — це рівень задоволення всіх її потреб, тобто якість її життя. Для забезпечення добробуту потрібно, зокрема, вміти здобувати засоби для існування. Це потребує від людини підприємливості, фінансової грамотності, уміння вчитися, дотримання культури споживання, сповідування принципів доброчесності тощо.

2. Мета і завдання курсу

Метою інтегрованого курсу є набуття учнівством знань, ставлень і умінь, сприятливих для здоров'я, безпеки, добробуту, успішної соціалізації та самореалізації особистості. Відповідно до Державного стандарту, курс спрямовано на формування компетентностей, що сприяють соціальній і міжособистісній взаємодії, розвитку й збереженню здоров'я і безпеки через самоусвідомлення, уміння вчитися, підприємливість, професійну соціалізацію особистого життя для власного й суспільного добробуту. Завданням курсу є сприйняття учнівством цінності життя і здоров'я та набуття ними ключових і наскрізних компетентностей, зазначених далі у пояснювальній записці. Ці компетентності забезпечують, зокрема, досягнення узагальнених результатів, визначених державним стандартом, відповідно до яких учень/ учениця:

- турбується про особисте здоров'я і безпеку, реагує на чинники і діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту власного і навколишніх;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я й добробуту;
- робить аргументований вибір здорового способу життя, аналізує і оцінює наслідки і ризики;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки й добробуту.

Базові знання за програмою

Безпека. Безпека особистості. Національна безпека. Глобальна безпека.

Безпека і небезпека. Загрози для безпеки. Види небезпек (природна, техногенна, соціальна). Ризики. Рівні ризику. Причини й наслідки небезпечних ситуацій. Ризики і небезпеки воєнного часу. Повітряна тривога. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів. Невідкладна допомога.

Безпека життєдіяльності. Безпечна поведінка в школі, в побуті, на дорозі, у довкіллі. Безпечний простір (екологічний, фізичний, психологічний та інформаційний). Безпека в цифровому середовищі. Безпечне спілкування. Алгоритми дій у небезпечних ситуаціях різного походження. Допомога в разі небезпеки.

Здоров'я. Індивідуальне, групове і громадське здоров'я. Чинники впливу на стан здоров'я. Хвороба. Інфекційні і неінфекційні хвороби. Домедична допомога. Захист здоров'я (профілактика, вакцинація тощо). Складники здоров'я.

Фізичне здоров'я і фізичний розвиток. Вікові зміни власного організму як ознака дорослішання. Репродуктивне здоров'я. ПСШ.

Психічне та емоційне здоров'я. Розвиток особистості, її психічних процесів. Емоційний інтелект. Особливості поведінки та її наслідки. Ефективне спілкування. Самоконтроль. Булінг і протидія його проявам. Критичне ставлення до інформації.

Соціальне здоров'я. Соціальні детермінанти здоров'я. Сім'я. Батьківство. Наслідки соціальних впливів на здоров'я, безпеку й добробут (реклама, інформація, гендерні проблеми тощо). Соціально небезпечні хвороби (алкоголізм, наркоманія, туберкульоз, ВІЛ).

Духовне здоров'я. Моральні й етичні цінності. Життєва самоідентифікація. Сенс життя. Ідеали і світогляд. Взаємозв'язок складників здоров'я. Цілісність здоров'я. Культура здоров'я.

Добробут. Суспільний і особистий добробут. Складники добробуту. Якість життя і спосіб життя. Рівень і умови життя.

Уміння вчитися. Навчальний поступ. Способи засвоєння навчальної інформації. Допоміжні засоби для навчання. Раціональна організація навчання й відпочинку.

Підприємливість Власна діяльність для успішного майбутнього.

Фінансова грамотність. Соціальні й економічні можливості й виклики сучасного суспільства. Економіка. Фінансове здоров'я і грамотність.

Культура споживання. Потреби людини та обмеженість ресурсів.

Доброчинність. Ознаки доброчинності. Гуманність. Чуйність. Допомога іншим. Підтримка людей з особливими потребами. Етичне ставлення до гендерних, расових, національних, статевих, вікових і фізичних відмінностей між людьми. Спонсорство. Меценатство. Волонтерство в Україні.

3. Цінності, на сприйняття яких спрямований курс

Загальнолюдські цінності. Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» спрямовано на сприйняття учнями загальнолюдських цінностей, які найбільше впливають на психічне (ментальне) і соціальне здоров'я людини та якість її життя. Це самоповага, миролюбність, толерантність, дружба, любов, життєвий оптимізм, чуйність, довіра, самоконтроль, спілкування, гідність тощо.

Досвід багатьох поколінь і сучасні наукові дослідження переконливо доводять, що коли люди сповідують загальнолюдські цінності, вони мають вищу якість життя за багатьма показниками. І навпаки, ігнорування вищих цінностей пов'язане з проблемами, стресами, ризиком вживання психоактивних речовин, симптомами різних захворювань, руйнуванням стосунків, відчуттям безпорадності й страху перед майбутнім.

Ціннісні орієнтири, визначені Державним стандартом.

Інтегрований курс спрямовано на інтеріозацію учнівством таких орієнтирів:

- унікальність й талановитість кожної дитини, ні дискримінації;
- формування цілісного світогляду;
- становлення вільної особистості
- гармонійний фізичний та психоемоційний розвиток;
- добробут та безпека;
- утвердження людської гідності та доброчесності;
- визнання свої ідентичності;
- активне громадянство.

4. Компетентності, на набуття яких спрямований курс

Інтегрований курс ЗБД спрямований на розвиток у учнівства ключових, предметних і наскрізних компетентностей, сприятливих для здоров'я, безпеки, добробуту, успішної соціалізації та само-реалізації особистості.

1. *Врахування ключових компетентностей за Державним стандартом* (компетентнісний потенціал освітньої галузі СЗО»). Модельна програма спрямована на розвиток ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Ключові компетентності за Державним стандартом	Складові, на розвиток яких спрямована модельна програма курсу ЗБД
Громадянські та соціальні компетентності	Цінності, пов'язані з ідеями демократії, моралі, справедливості, рівності, свободи, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей.
Навчання впродовж життя	Здатність пошуку можливостей для навчання й розвитку; спроможність вчитися й працювати як у колективі, так і самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його й ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна.
Інноваційність	Здатність особи реагувати на зміни та долати труднощі, відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад освіти, громада тощо), спроможність визначати й ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб займатися навчанням упродовж усього життя та досягати успіхів у ньому.

Екологічна компетентність	Дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської людської діяльності і важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства.
Підприємливість і фінансова грамотність	Передбачає ініціативність, здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою, уміння розв'язувати проблеми, готовність брати відповідальність за власні рішення, здатність працювати в команді

2. Предметні компетентності.

Інтегрований курс ЗБД спрямовано на набуття учнівством предметних компетентностей за освітньою галуззю «Соціальна і здоров'язбережувальна».

Наскрізнi уміння (компетентності).

Програма курсу ЗБД сприяє розвитку психосоціальних компетентностей, визначених Державним стандартом як наскрізні уміння: читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, логічне обґрунтовування позиції, конструктивне керування емоціями, оцінювання ризиків, ухвалення рішень, розв'язування проблем, співпраця з іншими, позитивна самооцінка, мотивація успіху і ґартування волі, вміння вчитись, ефективне спілкування, співчуття, розв'язування конфліктів, протистояння негативним соціальним впливам тощо.

5. Принципи і методи навчання

Головною ознакою навчання за модельною навчальною програмою є зосередження на розвитку особистого потенціалу учнівства, позитиві та формуванні відповідального ставлення до здоров'я.

Це забезпечується дотриманням таких принципів:

- партнерство між учнями і вчителем, який є фасилітатором навчального процесу;
- інклюзивність - всі учні класу залучені до навчальної діяльності;
- активне навчання, що враховує індивідуальні стилі сприйняття і стратегії навчання учнів: робота в групах, мозковий штурм, проекти, тематичні дослідження, рольові ігри тощо;
- навчання на ситуаціях, наближених до реального життя (важливих для безпеки, здоров'я, соціалізації та самореалізації учнів)

Пріоритетними методами навчання за курсом є дослідницькі, творчі, проблемно-пошукові. Формами організації діяльності дітей є колективна, групова, індивідуальна. Особливу увагу приділено організації групової роботи учнів, використання методів навчання, що ґрунтуються на активній участі всіх учнів: роботі в групах, обговоренні, мозкових штурмах, розробці концептуальних карт, рольових іграх, дискусіях, творчих проектах, інтерв'ю, аналізі життєвих ситуацій, екскурсіях, моделюванні розв'язання проблеми тощо.

7. Оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень учнів включає формувальне поточне, підсумкове тематичне і підсумкове завершальне.

Поточне формувальне оцінювання має відбуватися на кожному уроці шляхом педагогічного спостереження учителя за навчальними видами діяльності учнів, виконання ними групових і індивідуальних завдань, самооцінювання, аналізу учнівських робіт, застосуванням прийомів отримання зворотного зв'язку тощо.

Підсумкове тематичне оцінювання за кожним розділом програми проводиться після завершення вивчення відповідного розділу.

**Орієнтовне календарно-тематичне планування інтегрованого курсу
«Здоров'я, безпека та добробут» 7 клас (35 години)**

Автори підручника: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л., Андрук Н.В. Василенко К.С.

I СЕМЕСТР
16 годин

№ з/п	№ /в темі	Зміст уроку	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності	§	Дата
РОЗДІЛ 1. БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ (9 годин)						
1.	1.	Безпека життєдіяльності Безпека, небезпека, ризик. Види ризику. Принципи безпечної життєдіяльності. Безпека у природному середовищі. Ризики техногенного середовища. Що таке фейк.	- оцінює ймовірність ризику виникнення небезпечної ситуації внаслідок власної діяльності - обґрунтовує рівень ризику неналежного використання речовин, що можуть становити небезпеку (ліки, алкоголь, побутова хімія тощо) - розрізняє прийнятні чи неприйнятні ризики в небезпечних ситуаціях природного, техногенного, соціального характеру і побутового походження - вибирає доцільні (ефективні) стратегії прийняття рішень з користю для власної безпеки і безпеки інших осіб, здоров'я та добробуту	Оцінювання ризиків в небезпечних ситуаціях. Обговорення байки Езопа «Лев і Лисиця, як ілюстрації принципу безпечної життєдіяльності. Мозковий штурм «Переваги і недоліки технічного прогресу». Вправа на розпізнавання фейків з допомогою штучного інтелекту.	§1	

2.	2.	Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Надзвичайні ситуації. Воєнний стан в Україні. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Екологічні наслідки війни в Україні. Хімічна небезпека. Оповіщення про загрози: «Увага всім!», «Повітряна тривога», «Хімічна небезпека». Правила евакуації. Види укриттів.	• використовує протоколи реагування в небезпечних ситуаціях • складає алгоритм дій у небезпечних ситуаціях на основі знань і власного досвіду • оцінює ймовірність ризику виникнення небезпечної ситуації внаслідок власної діяльності	Дослідження інфографіки про особливості воєнного стану в Україні.. Перегляд і обговорення відео про сигнали оповіщення. Виконання алгоритму дій у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога». Дослідження вмісту екстреного рюкзака. <u>Домашнє опрацювання</u> Перегляд презентації про екологічні проблеми й техногенні аварії внаслідок дій і заповнення бланку Перегляд і обговорення відео про види укриттів.	§2	
----	----	--	--	---	----	--

3.	3.	Загрози від вибухонебезпечних предметів Замінованість території України. Вибухонебезпечні предмети. Якщо побачили підозрілий предмет. Де ховаються вибухонебезпечні предмети. Моделювання взаємодії з рятувальними службами. Де ще можна навчатися мінній безпеці.	• досліджує та оцінює рівень ризиків у навколишньому середовищі для особистого здоров'я і безпеки, передбачає способи уникнення або зменшення виявлених небезпек • оцінює ймовірність ризику виникнення небезпечної ситуації внаслідок власної діяльності	Дослідження інтерактивної мапи замінованих територій на сайті ДСНС. Перегляд і обговорення відео про мінну безпеку. Вивчення алгоритму дій, в ситуаціях, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами. Робота в парах: моделювання ситуацій з рятувальними службами. <u>Домашнє опрацювання</u> Практична робота з сайтом «Суперкоманда проти мін».	§3	
----	----	--	--	---	----	--

4.	4.	Безпека на дорозі Безпека пішоходів. Безпека велосипедистів. Як безпечно об'їхати перешкоду. Безпечні поїздки на електросамокаті.	• складає алгоритм дій у небезпечних ситуаціях на основі знань і власного досвіду • вибирає доцільні (ефективні) стратегії прийняття рішень з користю для власної безпеки і безпеки інших осіб, здоров'я та добробуту • ідентифікує способи можливості надання долікарської допомоги та звертається до необхідних служб відповідно до ситуації • демонструє безпечну поведінку в побуті, закладі освіти, на вулиці, у громадських місцях і у разі потреби звертається по допомогу до дорослих	Групова робота «Безпека пішоходів». Створення власних правил для транспортних засобів на електричній тязі. Складання пам'ятки про правила для велосипедистів.	§3	
----	----	---	--	--	----	--

5.	4.	Безпека на дорозі Поведінка пасажирів громадського транспорту. Рух через залізничні переїзди. Безпека пасажирів вантажного автомобіля. Небезпечний вантаж. Вантаж, що виступає.	• вибирає доцільні (ефективні) стратегії прийняття рішень з користю для власної безпеки і безпеки інших осіб, здоров'я та добробуту • демонструє безпечну поведінку в побуті, закладі освіти, на вулиці, у громадських місцях і у разі потреби звертається по допомогу до дорослих	Робота в групах «Перевезення вантажу». Виконання вправи на розпізнавання дорожніх знаків і елементів залізничного переїзду	§3	
----	----	---	---	---	----	--

6.	5.	Дорожньо-транспортні пригоди Види ДТП. Як розвиваються події під час ДТП. Засоби захисту, які знижують ризики травмування під час ДТП. Захисні положення пасажирів. Захисний шолом. Дії свідків ДТП	• використовує протоколи реагування в небезпечних ситуаціях • вибирає доцільні (ефективні) стратегії прийняття рішень з користю для власної безпеки і безпеки інших осіб, здоров'я та добробуту	Робота у групах «Засоби захисту, які знижують ризики травмування під час ДТП». Гра «Дорожній рух». Тренування приймати захисні положення під час наїздів і зіткнень. <u>Домашнє опрацювання</u> Розв'язування кросворду для перевірки отриманих знань.	§5	
7.	6.	Пожежна безпека у громадських приміщеннях Навчання пожежної безпеки у школах. Оповіщення про пожежу. Первинні засоби пожежогасіння. Знаки пожежної безпеки в громадських приміщеннях. Поведінка під час пожежі в громадському приміщенні.	• демонструє безпечну поведінку в побуті, закладі освіти, на вулиці, у громадських місцях і у разі потреби звертається по допомогу до дорослих • користується попередженнями та інструкціями про небезпеку • використовує протоколи реагування в небезпечних ситуаціях	Відпрацювання алгоритму дій під час пожежі в громадському приміщенні. Перегляд і обговорення відео про правила поведінки під час пожежі в приміщенні. <u>Домашнє опрацювання</u> Дослідження засобів пожежогасіння та знаків пожежної безпеки у громадському закладі	§6	

			- діє за стандартними моделями у разі виникнення небезпеки певного характеру - ідентифікує способи можливості надання долікарської допомоги та звертається до необхідних служб відповідно до ситуації		
8.	7.	Психологічна стійкість і допомога при стресах Психологічна стійкість. Виживання в екстремальних та надзвичайних ситуаціях. Долаємо стрес.	визначає особливості поведінки у безпечних і небезпечних життєвих ситуаціях	Робота в групах «Поведінка в екстремальних ситуаціях». Аналіз історій виживання. Демонстрація прийомів опанування себе в момент сильного потрясіння. Перегляд і обговорення циклу мультфільмів «Шлях супергероя».	§7
9.	8.	Перша домедична допомога при травмах Коли потрібно викликати екстрену медичну допомогу. Перша домедична допомога рятує життя. Перша домедична допомога при невеликих ранах, забиттях і вивихах, при розривах сухожилів і зв'язок, при кровотечах, переломах.	- ідентифікує способи можливості надання долікарської допомоги та звертається до необхідних служб відповідно до ситуації - травм, надає долікарську допомогу собі та іншим особам у випадку ушкоджень чи травм у межах своїх можливостей	Відпрацювання алгоритму «Як спілкуватися із диспетчером екстреної медичної допомоги». Відпрацювання умінь надавати першу домедичну допомогу при травмах, кровотечах, опіках, переохолодженні та/або відмороженні.	§7
10.	8.	Перша домедична допомога при травмах Перша домедична допомога при невеликих ранах, забиттях і вивихах, при розривах сухожилів і зв'язок, при кровотечах, переломах.	- ідентифікує способи можливості надання долікарської допомоги та звертається до необхідних служб відповідно до ситуації - травм, надає долікарську допомогу собі та іншим особам у випадку ушкоджень чи травм у межах своїх можливостей	Відпрацювання алгоритму «Як спілкуватися із диспетчером екстреної медичної допомоги». Відпрацювання умінь надавати першу домедичну допомогу при травмах, кровотечах, опіках, переохолодженні та/або відмороженні.	

РОЗДІЛ 2. ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ (4 години)

11.	1.	Цілісність здоров'я Здоров'я людини. Чинники впливу на здоров'я. Шкала рівня здоров'я. Потреби та здоров'я. Чому важливо дбати про свої потреби.	• демонструє модель безпечної поведінки відповідно до суспільних та особистих цінностей у соціальному та природному середовищі	Мозковий штурм «Бути здоровим – це ...». Робота в групах «Чинники впливу на здоров'я». Самооцінювання рівня здоров'я. Заповнення таблиці особистих потреб.	§8
12.	2.	Значення звичок і життєвих навичок для здоров'я Звички та спосіб життя. Корисні та шкідливі звички. Як формуються звички. Як змінити небажану звичку. Орієнтовний план зміни небажаної звички.	• розробляє план власних дій, визначає мотивацію, фіксує результати, адекватно оцінює свої сили, формує корисні звички через систематичність повторення	Робота в групах «Хіт-парад звичок». Інтерактивна вправа на розпізнавання звичок. Читання і обговорення байки Езопа «Жабки». Практична робота «Зміна небажаної звички».	§9
13.	3.	Здоров'я і спосіб життя Правила здорового способу життя. Переваги здорового способу життя. Життєві навички та здоров'я. Життєві навички та здоров'я. Обираємо здоровий спосіб життя. Складаємо план здорового способу життя.	• вибирає доцільні (ефективні) стратегії прийняття рішень з користю для власної безпеки і безпеки інших осіб, здоров'я та добробуту • переконливо презентує свої (спільні) ідеї іншим особам у різний спосіб, зокрема з використанням цифрових засобів	Дослідження переваг здорового способу життя. Конкурс мотиваційних роликів для адвокатури здорового способу життя. Робота в групах «Вплив життєвих навичок на здоров'я». <u>Домашнє опрацювання</u> Складання плану здорового способу життя.	§10
14.	4.	Профілактика захворювань Які бувають хвороби. Захисні реакції організму. Імунітет. Методи профілактики захворювань. Правила запобігання захворюванням На особистому рівні. Профілактика	демонструє модель безпечної поведінки відповідно до суспільних та особистих цінностей у соціальному та природному середовищі переконливо презентує свої (спільні) ідеї іншим особам у різний спосіб, зокрема з використанням цифрових засобів	Мозковий штурм: «Види захворювань» Групова робота: «Шляхи проникнення інфекції в організм людини» Створення групової презентації до теми «Профілактика інфекційних захворювань».	§11

		Неінфекційних захворювань. Громадське здоров'я. Та неінфекційні захворювання. Користь від хвороби. .			
РОЗДІЛ 3. ФІЗИЧНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'Я (4 години, 2 з яких у II семестрі))					
15.	1.	Складові та ознаки фізичного здоров'я Складові фізичного здоров'я. Фізичний розвиток підлітків. Показники фізичної форми. Самооцінка фізичної форми.	• встановлює взаємозв'язок і пояснює взаємозумовленість фізичних, психічних та інших змін в організмі в підлітковому віці • доводить переваги здорового способу життя для збереження здоров'я та особистого добробуту • застосовує формули, графічні та статистичні методи, розрахунки, моделі для експрес-оцінки і моніторингу стану здоров'я, розуміння соціальних явищ, вирішення побутових питань і життєвих ситуацій	Робота в групах «Складові здоров'я». Мозковий штурм «Риси зовнішності людини». <u>Домашнє опрацювання</u> Визначення індивідуальних показників фізичної форми.	§12
16.	2.	Рухова активність Рух і здоров'я. Піраміда рухової активності. людини. Харчування та енерговитрати. Харчова піраміда. Контроль за масою тіла – профілактика ожиріння.	• керує власною поведінкою для збереження здоров'я та добробуту (власного та інших осіб) • моделює власну стратегію здорового способу життя (достатня рухова активність, здорове харчування)	Інтерактивна вправа «Види рухової активності». Робота в групах «Вигоди від рухової активності». Робота в групах «Групи продуктів». <u>Домашнє опрацювання</u> Виготовлення плакату «Користь від руху».	§13

Орієнтовне календарно-тематичне планування інтегрованого курсу
«Здоров'я, безпека та добробут» 7 клас (35 години)
Автори підручника: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.

II СЕМЕСТР
19 годин

№ з/п	№ /в темі	Зміст уроку	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності	§	Дата
РОЗДІЛ 3. ФІЗИЧНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'Я (4 год, 2 з яких у I семестрі)						
17.	3.	Особиста гігієна Складові особистої гігієни. Піраміда особистої гігієни. Будова шкіри. Функції шкіри. Гігієнічні процедури. Чинники, що впливають на здоров'я шкіри. Типи шкіри. Проблеми зі шкірою. Як позбутися вугрів. Догляд за шкірою.	дотримується гігієнічних правил і норм особистої і суспільної поведінки	Обговорення важливості дотримання правил особистої гігієни. Інтерактивний кросворд «Будова і функції шкіри». Визначення типу шкіри. Робота в групах «Що впливає на здоров'я шкіри». <u>Домашнє опрацювання</u> Інтерактивний кросворд «Будова і функції шкіри». Вибір косметичних засобів із урахуванням віку та типу шкіри.	§15	
18.	4.	Біологічні ритми та здоров'я Біологічні ритми. Біологічні ритми та здоров'я. Біоритми та працездатність людини. Значення сну в юнацькому віці. Піраміда відпочинку. Як розпланувати час.	керує власною поведінкою для збереження здоров'я та добробуту (власного та інших осіб)	Робота у парах «Який у мене біоритм?» Бесіда «Біоритми і здоров'я». Складання плану на тиждень.	§16	

РОЗДІЛ 4. ПСИХІЧНА І ДУХОВНА СКЛАДОВІ ЗДОРОВ'Я (5 год)

19.	1.	Психічний і духовний розвиток Час змін. Особливості емоційного та інтелектуального розвитку підлітків. Зміна потреб і духовний розвиток. Життєві цінності і здоров'я.	аналізує вплив ставлення людей до власного тіла і його змін на їх здоров'я, самооцінку і поведінку	Дослідження джерел художньої літератури, які стосуються особливостей підліткового віку. Складання списку найважливіших цінностей. Обговорення притчі про життєві цінності.	§17	
20.	2.	Психологічна рівновага і здоров'я Відчуття, емоції, почуття. Почуття і здоров'я. Емоції та інтелект. Емоції та вміння приймати рішення. Культура вияву почуттів. Я-повідомлення. Психологічна рівновага та її ознаки.	досліджує і пояснює зміни власного емоційного стану та емоційного стану інших осіб	Перегляд і обговорення мультфільму про емоційні реакції. Текст на визначення свого рівня емоційного інтелекту. Розігрування діалогів, використовуючи «Я-повідомлення». <u>Домашнє опрацювання</u> Оцінка свого психологічного добробуту.	§18	
21.	3.	Як реагувати на зміни та критику Самооцінка. Час стрімких змін. Статеве дозрівання. Строки та темпи статевого дозрівання. Що робити із заниженою самооцінкою. Як ставитися до критики. Тренуємося підвищувати самооцінку. .	- аналізує вплив ставлення людей до власного тіла і змін на їх здоров'я, самооцінку і поведінку - дотримується правил комфортного співіснування, розробляє власні риймає конструктивні пропозиції (критику) як нові можливості і стимули до вдосконалення	Інтерактивна вправа «Види самооцінки». Читання і обговорення притчі «Віслюк». Проект самовдосконалення <u>Домашнє опрацювання</u> Індивідуальна вправа «Що можна, а що не можна змінити в собі».	§19	

22.	4.	Стрес і здоров'я. Поняття стресу. Види стресу. Ефект самопідтримання стресу. Хронічний стрес і емоційне вигорання. Керування стресом. Самодопомога при стресі. Фізичні способи контролю за стресом. Емоційні способи керування стресом. Самодопомога при стресі.	• дотримується правил комфортного співіснування, розробляє власні • досліджує і пояснює зміни власного емоційного стану та емоційного його стану інших осіб • поводить впевнено, здійснюючи самоконтроль у конфліктних і небезпечних життєвих ситуаціях	Мозковий штурм «Чинники стресу». Перегляд і обговорення відео про стрес. Алгоритм вибору способів зниження рівня стресу. <u>Домашнє опрацювання</u> Аналіз фізичних та емоційних способів керування стресом.	\$20	
23.	5.	Конфлікти та здоров'я Конфлікти. Стадії розвитку конфліктів. Шість кроків до залагодження конфліктів.	• застосовує прийоми активного слухання, надання зворотного зв'язку, невербальної підтримки, фокусування уваги на ресурсах тощо для вирішення конфліктної ситуації	Читання і обговорення притчі «Давня мрія». Вправа на визначення конфліктогенів. Моделювання прийомів конструктивного розв'язання конфліктів.	\$21	
РОЗДІЛ 5. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'Я (4 год)						
24.	1.	Соціальні чинники здоров'я Соціальне середовище. Держава на захисті прав дітей і молоді. Роль громади у формуванні здорового способу життя молоді. Джерела медичної та психологічної допомоги для молоді.	• відстоює право кожної людини на індивідуальне (відмінне від інших) сприйняття дійсності • виокремлює прояви дискримінації, виникнення стереотипів, когнітивних викривлень, ідеалізації • визначає основні ознаки впливу соціальних стереотипів поведінки на громадське та особисте здоров'я	Групові роботи «Елементи соціального середовища, які сприяють і які загрожують безпеці і здоров'я людей». Дослідження джерел медичної та психологічної допомоги для молоді. Мозковий штурм «Для своєї громади я можу...». <u>Домашнє опрацювання</u> Перегляд і обговорення відео про права дитини.	\$22	

25.	2.	Вплив цифрового середовища на людину Цифрова революція. Вплив ЗМІ на людину, її здоров'я та безпеку. Реклама і критичне мислення.	• уникає небезпечного/ шкідливого контенту • виробляє критерії оцінки контенту на основі знань і власного життєвого досвіду • визначає наслідки соціальних впливів на прийняття рішення щодо власного здоров'я, безпеки, добробуту та здоров'я, безпеки, добробуту інших осіб (реклама, вплив інших осіб, медійна інформація тощо)	Вправа «Мій цифровий слід». Групова робота «Створення газетної рубрики або блогу про школу». Заповнення бланку «Критичний аналіз реклами». <u>Домашнє опрацювання</u> Дослідження і обговорення статті про інформаційну гігієну. Перегляд відео про правила кібербезпеки.	§23	
26.	3.	Неінфекційні захворювання; профілактика Хвороби цивілізації. Куріння і рак. Профілактика цукрового діабету. Профілактика серцево-судинних захворювань. Алергія. Наркотики - державна проблема.	• активно шукає, порівнює і зіставляє різні джерела інформації, які допомагають зменшити ризики під час прийняття рішень щодо власного здоров'я і добробуту • моделює власну стратегію здорового способу життя (достатня рухова активність, здорове харчування), відмову від шкідливих звичок (вживання алкоголю, тютюну, наркотиків та інших хімічних речовин), безпечну сексуальну поведінку •	Дослідження місць, де заборонено курити. Робота в групах «Профілактика серцево-судинних захворювань, профілактика алергії». <u>Домашнє опрацювання</u> Дослідження за допомогою інтернет-джерел або програми штучного інтелекту ChatGPT найбільш поширених алергенів.	§24	
27.	4.	Інфекційні захворювання, що набули соціального значення.	• дотримується гігієнічних правил і норм особистої і суспільної поведінки	Перегляд і обговорення відео про коронавірус.	§25	

		Найпоширеніші інфекційні захворювання. Основні факти про ВІЛ/СНІД. Туберкульоз. Діагностика і лікування туберкульозу. Профілактика шляхом щеплень. Запобігання ВІЛ/СНІДУ й туберкульозу на державному рівні. Законодавство України у сфері протидії епідемії ВІЛ/СНІДУ. Стигма і дискримінація віл-позитивних	• відстоює право кожної людини на індивідуальне (відмінне від інших) сприйняття дійсності • виокремлює прояви дискримінації, виникнення стереотипів, когнітивних викривлень, ідеалізації	Бесіда «Діагностика і лікування туберкульозу». Обговорення теми про стигму і дискримінацію людей з ВІЛ/СНІДом. <u>Домашнє опрацювання</u> Дослідження деяких статей Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».		
РОЗДІЛ 6. ДОБРОБУТ (4 год)						
28	1.	Громадський добробут Складові громадського добробуту. Громадський добробут і здоров'я. Економічний розвиток І екологічна свідомість громадян. Можливості для розвитку та самореалізації громадян. Значення освіти.	• пояснює вплив поведінки однієї особи на формування здоров'я, безпеки та добробуту суспільства • аналізує вплив науки, культури, мистецтва, народних традицій, спорту на формування особистого та громадського добробуту • визначає основні ознаки впливу соціальних стереотипів поведінки на громадське та особисте здоров'я	Дискусія «Що впливає на добробут і здоров'я громади». Перегляд і обговорення відео про конкурс шкільних ініціатив. <u>Домашнє опрацювання</u> Виготовлення плакату, брошури або соціального поста, що роз'яснює важливість екологічної свідомості.	§26	
29.	2.	Особистий добробут Потреби людини й добробут. Складові особистого добробуту. Якість життя. Спосіб життя і добробут. Самореалізація особистості. На шляху до добробуту.	• визначає основні ознаки впливу соціальних стереотипів поведінки на громадське та особисте здоров'я дотримується правил комфортного співіснування, розробляє на їх основі власні	Оцінка важливості кожної складової добробуту. Робота в парах «Як аспекти вашого способу життя впливають на ваш добробут	§27	

30.	3.	Уміння вчитися Умови ефективного навчання. Канали сприйняття інформації. Активне навчання. Планування часу. Прийоми ефективного читання.	вибирає доцільні та ефективні навчальні засоби та стратегії, враховуючи особливості власного організму	Вправа на визначення провідного каналу сприйняття інформації.	§28	
31.	3.	Уміння вчитися Як допомогти своїй пам'яті. Розвиток творчого мислення. Навчання і штучний інтелект Розвиток творчого мислення. Навчання і штучний інтелект	- визначає потребу витрат часу на різні види діяльності - вибирає доцільні та ефективні навчальні засоби та стратегії, враховуючи особливості власного організму	Аналіз мнемонічних технік, прийомів ефективного навчання. Практичні взаємодії зі штучним інтелектом для ефективного навчання. Практичні взаємодії зі штучним інтелектом для ефективного навчання.	§28	
РЕЗЕРВ (4 год)						

Критерії оцінювання

СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІ		
Бал	Група результатів 1, Безпека. Уникання загроз для життя власного та інших осіб, прийняття рішень з користю для власної та громадської безпеки	Група результатів 2. Здоров'я. Турбота про особисте здоров'я. Аргументований вибір здорового способу життя.	Група результатів 3. Добробут. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту

1	<i>Учень /учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (Інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя щодо Уникання загроз для життя власного та інших осіб,	<i>Учень /учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом дочутого / прочитаного, виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя щодо потреби турботи про особисте здоров'я.	<i>Учень /учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого і прочитаного, виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, намагається висловлювати свої думки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.
2	<i>Учень /учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання/навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими	<i>Учень /учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання/навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; щодо потреби турботи про особисте здоров'я	<i>Учень /учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання/навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.
3	<i>Учень /учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання і навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі	<i>Учень /учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; щодо необхідності турботи про особисте здоров'я	<i>Учень /учениця:</i> відтворює частину Інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання і навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки

4	<i>Учень /учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в груп	<i>Учень /учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; щодо турботи на особисте здоров'я та впливу власних дій і рішень	<i>Учень /учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману Інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки
5	<i>Учень /учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі	<i>Учень /учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; щодо турботи на особисте здоров'я та впливу власних дій і рішень	<i>Учень /учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; підтримує спілкування в межах запропонованої тем
6	<i>Учень /учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклад: виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює	<i>Учень /учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; виконує навчальні дії за	<i>Учень /учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади щодо підприємливості,

	припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі	запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; щодо турботи на особисте здоров'я та впливу власних дій і рішень	фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у межах запропонованої теми
7	Учень /учениця: знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання	Учень /учениця: знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; щодо турботи про особисте здоров'я, впливу власних дій і рішень, вибору здорового способу життя	Учень /учениця: знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією;; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання; долучається до спілкування та визначає завдання через поставленні запитання.
8	Учень /учениця: аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за	Учень /учениця: аналізує Інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації,	Учень /учениця: аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні

	опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; щодо турботи про особисте здоров'я, впливу власних дій і рішень, вибору здорового способу життя.	ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення
9	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з Опосередкованою допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> аналізує Інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя;	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання; ініціює

			спілкування та обмінюється Інформацією.
10	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі щодо турботи про особисте та громадське здоров'я, впливу власних дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя.	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; розвиває ідеї/думки учасників спілкування та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми
11	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі щодо турботи про особисте та громадське здоров'я, впливу власних	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить Інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі;

		дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя	конструктивно взаємодіє у групі; узагальнює головний зміст почутого під час спілкування; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань
12	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; виконання дослідницьких / творчих завдань щодо турботи Про особисте та громадське здоров'я, впливу власних дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя	<i>Учень /учениця:</i> Учень /учениця: оцінює отриману інформацію щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки., отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; виступає посередником у спілкуванні, демонструє толерантність до різних точок зору І надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Використані джерела

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» <https://is.gd/UIKEPE>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898 <https://is.gd/3g6PJl>

3. Онлайн-курс «Основи здоров'язберезувальної компетентності» <http://multycourse.com.ua/ua>
4. LIFESKILLS 101: Higher Core Values Winners Live By (Inglés) Tapa blanda – 22 Noviembre 1997 de Darrell Franken (Author, Illustrator) <https://www.amazon.com/-/es/Darrell-Franken/dp/0934957215>
5. ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning [Electronic resource]. — Available at: <https://is.gd/CANrvz>
6. Онлайн-курс «Я досліджую світ» <http://jds.multycourse.com.ua/ua/page/21/111>